

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

لباسی که بر آن کولونیا باشد نجس بوده نماز بر آن درست نمیباشد

(ترجمه)

پرسش

السلام علیکم و رحمت الله و برکاته!

حکم نماز در لباس معطر به عطرهاى الكولى چیست؟ الله سبحانه و تعالی شما را جزای خیر دهد.

پاسخ

وعلیکم السلام و رحمت الله و برکاته!

اولاً: عطرهاى مخلوط به الكول ایتیلن شراب شمرده شده و تعامل با این عطرها بسان تعامل با شراب است. ما این مسئله را در جواب‌های متعددی بیان کردیم، از جمله در جواب ۲۳ جمادى الاول ۱۴۳۵ هـ.ق. ۲۴ مارچ ۲۰۱۴ م. نیز بیان کرده بودیم که در آن جواب چنین آمده بود: «طوری که از متخصصین علوم الكولى دریافتیم، الكول به دو نوع است: الكول ایتیلن و الكول میتانول؛ اگر سوال شما که "ایتانول" گفته شده، هدف ایتیلن باشد، جواب آن قرار ذیل است:

1- بعضی از الكول‌ها بنام میتانول یاد می‌شود، گفته شده که این نوع از الكول نشه آور نبوده، ولی مسموم کننده است که به آن سبرتو گفته می‌شود و نوعی از الكول میتانول است که از نرمه‌های چوب و غیره گرفته شده و نوشیدن این نوع از الكول سبب کوری شده و در طول چند روز باعث مرگ شخص می‌گردد. بناءً الكول میتانول شراب نبوده و از لحاظ نجاست و حرمت حکم شراب را نمی‌گیرد؛ مگر از لحاظ استعمال، الكول میتانول مواد مسموم کننده بوده و تحت قاعده ضرر می‌آید. ابن‌ماجه از عبادة ابن صامت چنین تخریج نموده است:

«أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، قَضَى أَنْ لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ»

ترجمه: رسول الله صلی الله علیه و سلم حکم کرده است که ضرر رساندن و پذیرفتن ضرر در اسلام نیست.

2- قسم دیگری از الكول ایتیلن است که در مشروبات نشه‌آور مخلوط به شراب یا مقطر و یا سبرتوی طبی استعمال می‌شود. هم‌چنان این نوع الكول ایتیلن طوری که در موارد فوق استعمال می‌شود. در مواد صنعتی نیز به عنوان نگهدارنده مواد استعمال می‌شود و این ماده مانند خشک‌کننده برای رطوبت و ذوب‌کننده مواد عطری است، مانند کولونیا و بوی‌ها. هم‌چنان این ماده در صنعت مواد نجاری نیز استفاده می‌شود که استعمال آن به سه قسم است: أ- قسمی است که الكول تنها به عنوان ذوب‌کننده استعمال شده و یا به عنوان بخشی از بعضی موادی که این نوع الكول ماهیت و خاصیت آن از بین نمی‌رود، استفاده می‌شود، بلکه در ترکیب همان مواد نشه‌آور به حال خود باقی می‌ماند؛ پس این قسم الكول استعمال آن مطلقاً حرام بوده، مانند کولونیا که نجس و استعمال آن حرام است، زیرا

نجاست در آن خلط شده و به عنوان الکول بر حال خود باقی است. پس این مواد مخلوط از شراب بوده که شراب نیز حرام است و دلیل آن حدیث خشنی است:

دارقطنی از خشنی تخریج نموده که وی گفت: گفتم یا رسول الله! ما با مشرکین خلط هستیم، اما کدام دیگ و ظرفی به جز ظروف مشرکین نداریم، رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمود:

«اسْتَعْنُوا عَنْهَا مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَارْحُضُوهَا بِالْمَاءِ فَإِنَّ الْمَاءَ طَهُورُهَا ثُمَّ اطْبُخُوا فِيهَا»

ترجمه: تا می‌توانید از آن‌ها دوری کنید؛ اگر چاره نیافتید، پس آن‌ها را با آب بشوئید، زیرا آب پاک کننده آن است؛ سپس در آن پخته کنید.

بناءً رسول الله صلی الله علیه وسلم گفته است؛ آب پاک کننده ظروف شان است، پس این به معنی آن است که ظروف شان با گذاشتن شراب نجس بوده، اما بعد از شستن پاک می‌شود و این دلیلی است بر این که شراب نجس است. سوال در خصوص این ظروف که در آن‌ها شراب قرار داده می‌شود، چنانچه در روایت خشنی در نزد ابوداود از ابی ثعلبه خشنی روایت شده است که وی از رسول الله صلی الله علیه وسلم سوال کرد و گفت ما با اهل کتاب همسایه هستیم و اهل کتاب در دیگ‌های شان گوشت خوک، پخته می‌کنند و در ظرف‌های شان شراب می‌نوشند. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود:

«إِنْ وَجَدْتُمْ غَيْرَهَا فَكُلُوا فِيهَا وَاشْرَبُوا، وَإِنْ لَمْ تَجِدُوا غَيْرَهَا فَارْحُضُوهَا بِالْمَاءِ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا»

ترجمه: اگر غیر از ظرف‌های شان ظرف پیدا کردید در آن ظرف‌ها بنوشید و اگر غیر از آن ظرف‌ها نیافتید همان ظرف‌های اهل کتاب را با آب شسته و در آن بخورید و بنوشید.

بناءً گوشت خوک و شراب نجس بوده و ظرفی که این دو نجس در آن گذاشته می‌شود، آن هم نجس می‌شود. بناءً شستن این ظرف‌ها قبل از استعمال شان لازم است.

ب- نوع دیگر آن قسمی است که الکول از ماهیت خود تغییر کرده و خاصیت نشه‌آوری اش را از دست می‌دهد و از مواد این نوع الکول و مواد دیگر ماده جدیدی ساخته شده که مواصفات الکول را نداشته و مسموم کننده هم نمی‌باشد که این ماده جدید حکم شراب را نگرفته و مانند دیگر مواد در تحت قاعده "اصل در اشیاء اباحت است تا زمانی که دلیلی بر حرمت آن پیدا نشود" داخل می‌شود.

ج- نوع دیگر قسمی است که الکول از ماهیت خود تغییر می‌کند و خاصیت نشه‌آوری آن از بین می‌رود که این قسم الکول و مواد دیگر ماده جدیدی ساخته شده که مواصفات الکول را نداشته، ولی مسموم کنند است و حکم این ماده مانند حکم مواد مسموم کننده است؛ یعنی پاک است، ولی استعمال آن حرام بوده. یعنی به خاطر ضرر رساندن ضرر خودش و یا ضرر رساندن به دیگر کسی.

3- بناءً الکول ایتیلن وقتی با مواد دیگری خلط گردد، حکم آن منوط به این است که آیا خاصیت نشه‌آوری اش از بین رفته و یا خیر؟ و آیا مسموم کننده است و یا خیر؟ و این مربوط به تحقیق و نظر اهل خبره و متخصصین می‌شود؛ اگر

به صورت علمی و عملی ثابت شود که این مخلوط نشه‌آور است، در این صورت حکم شراب را می‌گیرد و بر این دلالت دارد که الکول ایتیلن با این مخلوط‌اش خاصیت و ماهیت آن تغییر نکرده و اگر به صورت علمی و عملی ثابت شود که این مخلوط نه نشه‌آور است و نه هم مسموم کننده، در این صورت حکم شراب و حکم مسموم کننده را نمی‌گیرد و اگر به صورت علمی و عملی ثابت شود که این مخلوط نشه‌آور نیست، ولی مسموم کننده هست، در این صورت حکم شراب را نگرفته، ولی حکم مواد مسموم کننده را می‌گیرد.

بناءً وقتی این مخلوط نشه‌آور باشد، مثل کولونیا در این صورت حکم شراب را می‌گیرد؛ به خاطر این قول رسول الله صلی الله علیه وسلم که بخاری و مسلم از حضرت عایشه روایت کرده است که گفته است:

«كُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ»

ترجمه: هر شراب که نشه کند پس او حرام است.

مسلم از ابن عمر روایت کرده است که گفته است، رسول الله صلی الله علیه وسلم گفته است:

«كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ، وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ...»

ترجمه: هر نشه‌آوری شراب و هر نشه‌آوری حرام است.

و در روایت دیگری از ابن عمر است که گفته است:

«كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ، وَكُلُّ خَمْرٍ حَرَامٌ»

ترجمه: هر نشه‌آوری شراب و هر شرابی حرام است.

نوشیدن شراب و هم‌چنان پنج مورد دیگر آن نیز حرام است. ترمیذی از انس ابن مالک روایت نموده است که گفت:

«لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي الْخَمْرِ عَشْرَةَ: عَاصِرَهَا، وَمُعْتَصِرَهَا، وَشَارِبَهَا، وَحَامِلَهَا، وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ، وَسَاقِيَهَا، وَبَائِعَهَا، وَأَكَلَ ثَمَنِهَا، وَالْمُسْتَرِي لَهَا، وَالْمُسْتَرَاةَ لَهَا»

ترجمه: رسول الله صلی الله علیه وسلم ده مورد را در شراب حرام نموده است: تولیدکننده، تقاضا کننده، نوشینده، حامل و کسی که به آن انتقال داده می‌شود و هم‌چنان کسی که برای دیگران ساقی قرار می‌گیرد، هم‌چنان

فروشنده، کسی که قیمت آن را به مصرف می‌رساند و کسی که می‌خرد و یا شراب برای آن خریده می‌شود.

پس هریکی از این ده مورد حرام است.» پایان.

دوم: عطرها که در آن‌ها الکول است، مانند کولونیا نجس است و از شرایط صحت نماز پاکی لباس و بدن است چنانچه دلائل آن ذیلاً ذکر شده است:

1- نسبت به شرط بودن پاکی بدن در نماز حدیثی است که از ابن عباس از رسول الله صلی الله علیه و سلم روایت شده است:

«تَنْزَهُوا مِنَ الْبَوْلِ فَإِنَّ عَامَّةَ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنْهُ»

ترجمه: از بول خود را پاک کنید زیرا عموم عذاب قبر از بول است.

و در روایتی که از ابوهریره روایت شده است: رسول الله صلی الله علیه و سلم فرموده است:

«أَكْثَرُ عَذَابِ الْقَبْرِ فِي الْبَوْلِ»

ترجمه: بیشتر عذاب قبر در بول است.

2- نسبت به شرط بودن لباس در نماز این قول الله سبحانه و تعالی است:

﴿وَتِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ [مدثر: 4]

ترجمه: یعنی لباس خود را پاک کن.

و در روایتی که بخاری در صحیح خود از اسماء بنت ابی بکر صدیق روایت نموده که گفته است: زنی از رسول الله صلی الله علیه و سلم سوال کرد، گفت یا رسول الله در صورتی که یکی از ما خون حیض را دیدیم چی کنیم؟ رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمود:

«إِذَا أَصَابَ ثَوْبٌ إِحْدَاكُنَّ الدَّمَ مِنَ الْحَيْضَةِ فَلْتَقْرُصْهُ ثُمَّ لَتَنْضَحْهُ بِمَاءٍ ثُمَّ لَتُصَلِّي فِيهِ»

ترجمه: وقتی لباس یکی از شما را خون حیض گرفت، پس باید آن را بمالد سپس به آب بشوید؛ سپس در آن نماز بخواند.

بناءً وقتی عطرها که در آن الکل باشد و بر لباس و بدن اصابت کند نماز در آن صحیح نیست. این چیزی است که در این خصوص نظر داریم. الله سبحانه و تعالی عالم تر و با حکمت تر است.

برادر تان عطاء ابن خلیل ابوالرشته

۱۹ ربیع الاول ۱۴۴۲ هـ.ق.

۵ نوامبر ۲۰۲۰ م.

مترجم: مصطفی اسلام